

20. - 21. travnja 2015.
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Digitalna humanistika kao izazov: promjena paradigme istraživanja u humanistici i praksa digitalizacije

doc. dr. sc. Marijana Tomić

Sveučilište u Zadru. Odjel za informacijske znanosti

Sadržaj predavanja

1. Humanistika vs. digitalna humanistika ili humanistika = digitalna humanistika?: promjena paradigme istraživanja u humanistici
2. Korisnici – koliko ih poznajemo? Ili Informcijske potrebe znanstvenika iz područja humanističkih znanosti: zvono za uzbunu
3. Utjecaj digitalne humanistike na digitalizaciju u AKM ustanovama
4. IFLA-ine Guidelines for Planning and Digitization of Rare Book and Manuscript Collections
5. Problem podataka znanstvenih istraživanja u humanistici

1. HUMANISTIKA VS. DIGITALNA HUMANISTIKA
ILI
HUMANISTIKA = DIGITALNA HUMANISTIKA?

PROMJENA PARADIGME ISTRAŽIVANJA U HUMANISTICI

Humanistika

- ❑ otkrivanje, očuvanje i interpretacija kulturne baštine čovječanstva
- ❑ okuplja pod zajedničkim kišobranom „humanističkih znanosti” velik broj predmeta istraživanja
- ❑ područje humanistike „podrazumijeva različite grane znanja koje istražuju proces kreativne intervencije koju čine ljudi kada maštovito interpretiraju i izražavaju smisao stvarnosti u kojoj žive.” (Gombrich, 1973)
- ❑ uobičajen istraživački korpus u području humanističkih znanosti podložan različitim interpretacijama proizašlim ne samo iz osobitosti korpusa samog, nego i iz ideoloških, kulturoloških i drugih osobitosti razdoblja i/ili pravaca kojima istraživač pripada
- ❑ istraživački korpus u velikoj mjeri čine **oni informacijski objekti koji se u današnje vrijeme čuvaju u informacijskim, odnosno baštinskim ustanovama**
- ❑ često bila u poziciji borbe za time da se utvrdi je li uopće znanost (stavljana u odnos prema prirodnim znanostima)

Humanističke znanosti vs. znanost

☐ humanistika

- proučava ljudsku kulturu – opisuje predmete kulturne baštine
- istraživanje i razmatranje čovjekova odnosa spram svijeta te proučavanje proizvoda ljudskoga duha
- anatičke metode
- često spekulativne metode

☐ okrenuta povijesno-deskriptivnim proučavanjima (za razliku od prirodoslovlja koje se oslanja na empirijske pristupe i metode)

☐ osobno viđenje o istom autoru/djelu/rukopisu/predmetu – smatra se velikim prinosom znanosti unatoč tomu što je o istom već bilo puno toga rečeno

☐ znanost

- sustavno proučavanje, istraživanje
- skup ovjerenih stavova o nekom fenomenu
 - Prikupljanje podataka uz pomoć neke metodologije
 - analiza podataka
 - uspostava odnosa između pojmova
 - oblikovanje zaključaka utemeljenih na podacima istraživanja
 - važnost hipoteze koja se potvrđuje/opovrgava
- empirijski dokazane ideje
- cilj znanosti- doći do apsolutne istine koju ni jedna kritika ne može poljuljati
- točnost i objektivnost

6. PODRUČJE HUMANISTIČKIH ZNANOSTI

Polja:

6.01. Filozofija

6.02. Teologija

6.03. Filologija

6.04. Povijest

6.05. Povijest umjetnosti

6.06. Znanost o umjetnosti

6.07. Arheologija

6.08. Etnologija i antropologija

6.09. Religijske znanosti (interdisciplinarno polje)

6.10. **Interdisciplinarne humanističke znanosti**

- INTERDISCIPLINARNE HUMANISTIČKE ZNANOSTI
- odgovor na pojavu sve veće broja istraživanja u kojima se kombiniraju istraživački izvori (istraživački korpusi), istraživačke metode i alati iz različitih polja i područja pri čemu granice između humanistike i drugih područja postaju sve labavije
- osobitost istraživanja koja se provode u okviru digitalne humanistike

Tradicionalna humanistika i računalne metode

- „Migracijom kulturne građe u umreženo okruženje, pitanja koja se tiču proizvodnje, dostupnosti, opravdanosti i upravljanja tom građom predstavljaju nove izazove i mogućnosti za humaniste.
- Za razliku od ostalih tradicionalnih oblika znanosti, digitalni pristupi su najčešće suradnički i generiraju daljnja istraživanja, čak i onda kada ostaju u okvirima tradicionalnih istraživačkih pitanja.
- To mijenja kulturu rada u humanistici, kao i pitanja koja se mogu postaviti nad građom i predmetima koji čine humanistički korpus” (Anne Budrick)

Digitalna humanistika - počeci

- pojavila se ubrzo nakon pojave prvih računala (kraj prve polovice 20. stoljeća)
- područje je presijecanja humanističkih znanosti i informacijske tehnologije
- odgovor znanstvenika u okviru humanističkih znanosti na tehnološku revoluciju

Digitalna humanistika

- krenula od proučavanja teksta uz pomoć alata kao što su oni za označivanje teksta
- u današnje vrijeme proširila svoje područje
 - mnogobrojni multimedijalni i drugi sadržaji
- većinom ostaje vezana uz tekst i pisanu baštinu
- razvija alate za pristup, istraživanje i analizu digitalizirane građe
- stvara infrastrukturu za suradničko okruženje
 - mogućnost da na istom digitaliziranom dokumentu radi više udaljenih istraživača
 - ponovno korištenje podataka znanstvenih istraživanja

Promjena paradigme istraživanja u humanističkim znanostima

- Vidljiva u
 - proširenju broja i dosega istraživačkih pitanja (više nisu usko vezana uz jednu disciplinu unutar humanističkih znanosti kao u tradicionalnom okruženju)
 - prodoru kvantitativnih istraživačkih metoda
 - stvaranju infrastrukture za ponovnu uporabu rezultata istraživanja
- Utjecalo na:
 - promijenjene zahtjeve istraživača (osobito vidljivo kod stare i rijetke građe)

Digitalna humanistika - nastavak

- Računalna lingvistika
- GIS – spacijalno prikazivanje
- Softveri za vizualizaciju informacija
- Označivanje teksta (TEI, vizualno označivanje)
- Multimedija
- Konkordance
- Rudarenje podataka
- Prikupljanje, digitalizacija i označivanje tekstova pojedinog autora (bolja pretraživost informacija)
 - Rječnici jezika određenog razdoblja ili određenog dijalekta
- **PROJEKTNI TIMOVI – ISTRAŽIVAČI IZ RAZLIČITIH PODRUČJA ISTRAŽIVANJA, IZ RAZLIČITIH USTANOVA**

Promjene u humanistici

- Pomiču se granice između humanistike, društvenih znanosti, umjetnosti i prirodnih znanosti
- Istraživanja vezana uz projekte i suradnička okruženja
- Razvijanje onih projekata koji proširuju značenje, poboljšavaju kakvoću i povećavaju vidljivost istraživanja u humanistici
- Kvantitativne metode**

INFORMCIJSKE POTREBE ZNANSTVENIKA IZ PODRUČJA HUMANISTIČKIH ZNANOSTI

ZVONO ZA UZBUNU

Istraživanje korisnika u DH

- Istraživanja korisnika u DH započela relativno kasno
 - Humanisti – nedovoljno poznavanje tehnologije
 - IT stručnjaci – znaju kako digitalizirani dokumenti moraju izgledati, što se s njima mora činiti i kako trebaju raditi
 - Cilj: proizvesti alat za korisnike, objasniti način na koji alat radi i čekati da usvoje metode iz područja digitalne humanistike (Warwick, 2012)
- Korisnici – odbijaju takvu logiku
- Niz radova o niskom korištenju računalnih alata i IT općenito među istraživačima iz područja humanistike (od 1990-ih do ranih 2000-ih)

Istraživanje korisnika u DH

- Kraj 1990-ih – niz istraživanja usmjerenih na RAZLOGE niske razine uporabe IT-a među znanstvenicima iz područja humanistike
- Hipoteza: dostupni digitalizirani dokumenti ne udovoljavaju istraživačkoj metodologiji u humanističkim znanostima (Warwick, 2004)

Sue Stone, 1982

- Istraživanje informacijskih potreba znanstvenika iz područja humanističkih znanosti
- Cilj: dati knjižničarima smjernice za rad s tom grupom korisnika
- Rezultati:
 - Humanisti **ne vole grupni rad** – istraživanja su najčešće individualna
 - **Ne koriste informacijsku tehnologiju** za istraživanja
 - Oslanjaju se više na **monografske publikacije**, nego na časopise
 - Važnost **primarnih izvora** (pristup!)
 - Ne vole preveliku količinu informacija
 - Sami pretražuju literaturu – rijetko za to nekoga delegiraju
 - Zahtijevaju **otvoren pristup knjigama** (teško mogu konkretizirati upit knjižničaru jer je pretraga sastavni dio istraživanja)
 - potreba za pretraživanjem literature (knjige na policama!)

Pretpostavke:

- računala i računalna tehnologija uzrokovat će da znanstvenici iz područja humanistike jasnije izraze svoje ideje i koncepte upotrebljavajući jezik koji je jasniji, precizniji.
- korisnici iz humanističkih znanosti obično koriste staru knjigu, traže izravan kontakt s tom građom i najčešće pretražuju građu u otvorenom pristupu

Susan Siefried, Marcia J. Bates, Deborah N. Wilde, 1993

- The Getty Art History Information Program (dvogodišnji projekt)
- Cilj: kako napredni istraživači iz područja humanistike koriste online baze podataka
- Metodologija: gostujućim istraživačima (27) omogućeno je neograničeno pretraživanje baza podataka pri čemu se mjerilo koliko pretražuju i koje tehnike pretraživanja koriste
- Rezultat:
 - 1. pretraživali su većinom od nekoliko minuta do tek nekoliko sati (samo 1 više od 70)
 - 2. tipično je pretraživanje bilo jednostavno, uz korištenje jedne ili dviju riječi
 - 3. bez Booleovih operatora

Nakon jednodnevnog tečaja – pretraživali su više, koristili opcije naprednog pretraživanja

Susan Siefried, Marcia J. Bates, Deborah N. Wilde, 1993

- **Zaključak:**

- Baze podataka (zajedno s mogućnostima pretraživanja) nisu u skladu s potrebama istraživača iz područja humanističkih znanosti
- „Ako su knjižnica ili arhiv laboratorij za te znanstvenike – tada se je servis za pretraživanje tih baza podataka pokazao kao manjkav alat u tom laboratoriju:”

Postavljen izazov:

„... identificirati koje izvore i načine pretraživanja je potrebno omogućiti da bi humanist taj laboratorij počeo osjećati *svojim*”

Marcia Bates, 1995.

- Istraživanje u Getty Institutu
- Rezultati:
 1. važnost autoriziranih podataka (imena osoba, stvarnih naslova, geografskih pojmovi) u pretraživanju
 2. informacijska tehnologija (uporaba online baza podataka) se koristi zajedno s uobičajenim metodologijama, samo je **dodatak** uobičajenom načinu istraživanja
 3. baze podataka i način njihova pretraživanja ne odgovara u potpunosti istraživačima iz područja humanistike

Istraživanja korisnika na UCLDH - metode

- Istraživanje korisnika u kontekstu - kombinacija različitih metoda
 - Istraživanja u uredima u kojima korisnici rade da bi bili u svom prirodnom okruženju
 - Istraživanje korisnika i prije izrade alata (a ne samo testiranje!)
 - Intervjui, proučavanje postupaka pri korištenju postojećih alata i dokumenata
 - Dnevnik korištenja (1 dan – 1 tjedan)
 - Ankete o postojećim alatima
 - Radionice – korištenje različitih postojećih alata

Istraživanja korisnika na UCLDH - rezultati

- 1/3 digitaliziranih dokumenata nikada nije korištena
- Istraživači iz područja humanistike imaju jasnu sliku što od alata očekuju i trebaju
- Kritički promišljaju o mogućnostima digitaliziranih dokumenata i alata
- Iskazuju potrebu za digitaliziranim sadržajima
- Alati i dokumenti proizvedeni od strane specijaliziranih istraživača bit će i korišteni samo od istraživača iz istog specijaliziranog područja
- Odbijanje onih alata za čije je korištenje potrebna duga i zahtjeva izobrazba ili pretraživanje uz pomoć naredba za napredna pretraživanja (Rieger, 2009)

Istraživanja korisnika na UCLDH - zaključak

- Potreba za kvalitetnom studijom korisnika iz područja humanističkih znanosti
- Korisnici sami moraju reći što trebaju, bez da im se nameće odgovor
- Ako alati i dokumenti odgovaraju potrebama znanstvenika iz područja humanističkih znanosti – bit će prihvaćeni
- Stav znanstvenika iz područja humanističkih znanosti prema digitaliziranim izvorima i alatima – promijenjen u posljednjih 10 godina (u skladu s promjenama u alatima, dokumentima i načinom korištenja – e-knjige, čitači – odgovaraju navikama)
- Alati i dokumenti moraju
 - Biti oblikovani u skladu s potrebama
 - Prednosti: pristup, brzina pristupa, tehničke karakteristike
 - Napredni alati koje digitalizirani dokumenti omogućuju
- Očekivanje
 - Alati i dokumenti će biti korišteni
 - Napredak u DH – istraživanja kakva se ne mogu provoditi bez IT

DIGITALNA HUMANISTIKA I AKM USTANOVE

MORAMO LI DOISTA OBRAĆATI POZORNOST?

Digitalna humanistika – stanje istraživanja

- Istraživačima se mora omogućiti:
 - Pretraživanje izvora u AKM ustanovama (kriteriji pretraživanja)
 - Pristup izvorima / digitalizacija
 - Potvrda o autentičnosti izvora
 - Edukacija
 - Suradnja s drugim istraživačima
 - Korištenje mogućnosti informacijske tehnologije
 - Razmjena podataka istraživanja
 - Stvaranje novih istraživačkih metodologija (npr. statističke analize, rudarenje podataka)

AKM ustanove – digitalna humanistika

- Baveći se čuvanjem, obradom i prezentacijom upravo onih objekata koji predstavljaju istraživački korpus humanističkim znanostima, informacijske znanosti nužno su vezane uz humanističke
- poseban problem unutar informacijskih znanosti predstavljaju informacijske potrebe korisnika iz područja humanistike
- Projekti DH – najčešće još uvijek vezani uz zbirke stare i rijetke građe

ZBIRKE STARE I RIJETKE GRAĐE

- Građa koja je čest predmet zanimanja/istraživanja korisnika iz područja humanistike i čest predmet digitalizacije
- Korisnici stare i rijetke građe – potrebe za originalom i digitaliziranim surogatom (promjene korisničkih potreba – istraživanja i samo na digitaliziranim surogatima)

Stara i rijetka građa - digitalizacija

- građa od posebne nacionalne i međunarodne kulturne i povijesne vrijednosti
- Velik broj projekata digitalizacije u AKM ustanovama
 - Omogućavanje pristupa
 - Predstavljanje vrijedne građe široj zajednici
 - Predstavljanje građe zainteresiranim istraživačima
- „... digitalizacija bi trebala unaprijediti znanstveno-istraživački rad te na kreativan način predstaviti zbirke stare građe i širem krugu korisnika.” (Katić, 2003.)

5 teza o budućnosti specijalnih zbirki (John Overholt)

- Usluge i za one korisnike koji nikada neće ući u knjižnicu
- Promjene korisnika utječu na:
 - Promjene usluga
 - Promjene kriterija za digitalizaciju

5 teza o budućnosti specijalnih zbirki - nastavak

- 1) **DISTRIBUCIJA** - Digitalizirane zbirke – iako online dostupne, često teško pretražive i „nevidljive” istraživaču – problem koji se tek treba riješiti
- 2) **OTVORENOST** – „zbirke su nam povjerene na čuvanje, ali čuvanje bez uporabe je prazna pobjeda” – pristup zbirkama i naplata pristupa (u neskladu s poslanjem knjižnice)
 - I. POZITIVAN PRIMJER: Catalogue of illuminated manuscripts
- 3) **DISINTERMEDIJACIJA** – otvranjem zbirki javnosti gubi se kontekst koji se za nju stvarao unutar ustanove, ali se stvaraju novi konteksti (crowdsourcing itd.)
- 4) **TRANSFORMACIJA** – gubitak kontrole nad time za što će se zbirka koristiti – iznenađenja nad novim načinima korištenja, novim interpretacijama
- 5) **ZAGOVARANJE** – stalno dokazivanje vrijednosti zbirke i opravdanje ulaganja u nju (zbirka je vrijedna onoliko koliko se koristi, istražuje, koliko generira nova istraživanja) – čitaonice rijetkosti teško će privući nove korisnike, osim ako ih digitalizacijski projekti ne privuku

5 teza o budućnosti specijalnih zbirki - nastavak

- „Privilegirani smo time što radimo na početku ere u kojoj će specijalne zbirke postati sirova građa na kojoj će se demonstrirati kreativna energija svijeta!”
- „Možemo očekivati eksploziju inovativnih korištenja od strane netradicionalnih korisnika.”
- **SVE TEZE VEZANE UZ DIGITALIZACIJU!**

GUIDELINES FOR PLANNING THE DIGITIZATION OF RARE BOOK AND MANUSCRIPT COLLECTIONS

IFLA I DIGITALNA HUMANISTIKA

IFLA GUIDELINES FOR PLANNING THE DIGITIZATION OF RARE BOOK AND MANUSCRIPT COLLECTIONS

International Federation of
Library Associations and Institutions

Guidelines for Planning the Digitization of Rare Book and Manuscript Collections

Written by the IFLA Rare Book and Special Collections Section

September 2014

Endorsed by the IFLA Professional Committee

- Planiranje projekata digitalizacije zbirki stare i rijetke građe
- Pisali ih knjižničari koji rade u specijalnim zbirkama, koji njima upravljaju i istraživači koji staru i rijetku građu istražuju kao materijalne objekte koji nose podatke o povijesti primjerka, ali oni koji istražuju njezin sadržaj
- Uzimaju u obzir potrebe korisnika koji provode istraživanja na digitaliziranim primjercima
 - Istraživanja teksta
 - Podaci istraživanja
- Upute za izradu digitalnih zbirki koje će biti korištene i prikladne za buduća istraživanja

GUIDELINES FOR PLANNING THE DIGITIZATION - NASTAVAK

- Digitalizacija mijenja način na koji ljudi
 - otkrivaju informacije
 - provode istraživanja
- Knjižnice su odgovorne za omogućavanje globalnog pristupa digitalnim zbirkama: korisnici to traže, a znanstvenici posebno očekuju
- Istraživači razvijaju nove istraživačke metode, potpomognute novim tehnologijama – manipulacija digitalnim tekstom i slikama na nov način
- Digitalizacija mijenja način pronalaženja i korištenja stare i rijetke građe
- Bez digitalizacije, stara i rijetka građa je sakrivena i zamračena

GUIDELINES FOR PLANNING THE DIGITIZATION - NASTAVAK

- Pomak od pitanja tehnologije, načina digitalizacije i zaštite
- Fokus na planiranju digitalizacije i suradnji s potencijalnim korisnicima
- Pisali ih oni koji zbirke vode, koji u njima rade, ali i istraživači stare i rijetke građe
- Pretpostavljaju potrebe
 - Korisnika koji istražuju digitalizirane sadržaje, i to tekstove ili podatke (big data)
 - Ponovo korištenje sadržaja i podataka
- Naglasak je na zbirkama, a ne na pojedinim jedinicama građe (uz iskazivanje fizičkih, intelektualnih i kontekstualnih odnosa između jedinica građe)
- Metapodaci i kontekstualni podaci – u svrhu procjene autentičnosti digitalnog surogata

PODACI ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA U HUMANISTICI

JESMO LI SE PREPOZNALI?

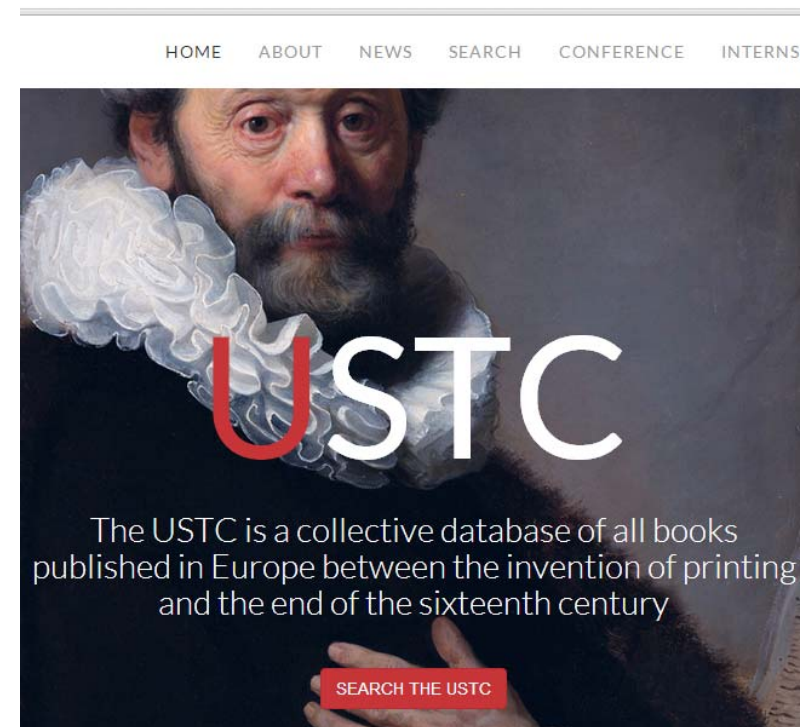
Imamo li korisne podatke?

- Katalozi
- Standardizacija
- Semantički web

- Stara i rijetka građa
 - Podaci pogodni za
 - Kvantitativne analize
 - Kvalitativne analize
 - Mogućnosti istraživanja (zbirke obitelji ili osoba koje su dijelom različitih zbirki/ustanova; podaci o povijesti primjerka i njihove mogućnosti, povijest tiskarstva, književnosti, nacionalna i međunarodna povijest...) – alati za analizu već unesenih podataka

Povijest knjige

- kvantitativna metodologija
- The Universal Short Title Catalogue
<http://ustc.ac.uk/>
- online bibliografija knjiga tiskanih od 1450. do 1600. (radi se na proširenju da bi obuhvatila razdoblje do 1650.)
- specijalno je oblikovana da bi omogućila statističku analizu
- unutar projekta radi se na razvoju alata za vizualizaciju informacija koji će biti ponuđeni na mrežnoj stranici projekta
-

Rezultat: projekt Medieval Libraries of Great Britain (MLGB3)

The screenshot shows the website for the University of Oxford's digital humanities department. The header includes the University of Oxford logo and the text "digital.humanities @ oxford". Below the header is a navigation menu with links for Home, News & Events, People & Projects, ICT Methods, Divisions & Units, Training, Support, and About. The main content area displays the project details for "Medieval Libraries of Great Britain (MLGB3)".

You are here: [Home](#) >> [People & Projects](#) >> Project Details

Project Details

[Return to last search](#)

Project name: Medieval Libraries of Great Britain (MLGB3)

Principal Investigator/ Director: Richard Sharpe

Oxford participants: • Neil Jefferies • Richard Sharpe • [James M. W. Willoughby](#) (Main Contact)

Other participants:

Project web page: <http://www.history.ox.ac.uk/research/projects/MLGB3.htm>

Division: Humanities **Unit:** History **Sub-unit:** History Faculty

Start date: 2010 **End date:** 2014

Partner organizations (inside or outside Oxford): Bodleian Libraries

Funder: Andrew W. Mellon Foundation

- Knjige i rukopisi koji su „preživjeli” do danas, a koji su nekoć bili na prostorima Velike Britanije (prije sredine 16. stoljeća)
- Velik broj podataka o trenutnoj lokaciji tih srednjovjekovnih knjiga i rukopisa
- Ideja da se vizualiziraju podaci o prvotnoj i trenutnoj lokaciji te građe
- 6000 zapisa
- Uz pomoć GNU Wget paketa za pretraživanje fajlova koristeći HTTP, HTTPS i FTP Internet protokole
- Geocoding servis
- **PROBLEM:**
 - imena uništenih, danas nepostojećih samostana
 - povijesna mjesta

Rezultati

Nacionalna kulturna baština – nije odnašana daleko od mjesta nastanka
93% rukopisa nije odneseno izvan Velike Britanije

PROJEKT VIZUALIZACIJE DISTRIBUCIJE, PRODAJE I RECEPCIJE TISKANIH KNJIGA U RAZDOBLJU RENESANSE (Christina Dondi)

- Baza izrađena 2009. godine – na temelju podataka o pojedinačnom primjerku iz postojećih kataloga
- Okupljanje postojećih zapisa s podacima o povijesti primjerka iz tiskanih kataloga i OPAC-a
- Okupljeni zapisi omogućuju sustavno istraživanje distribucije, prodaje i recepcije tiskanih knjiga u razdoblju renesanse
- Istraživanja povijesti knjige i knjižarstva
- Rekonstrukcija trgovačkih putova knjige
- Istraživanja transmisije i diseminacije teksta
- (ponovno) korištene ilustracija

CONSORTIUM of EUROPEAN RESEARCH LIBRARIES

BRITISH
LIBRARY

UNIVERSITY OF
OXFORD

[Login](#) | [Language](#) | [About](#) | [Help](#)

[Search Results](#)

Material Evidence

in Incunabula

Toolbox

[Back to Search Results](#)

ISTC Record No. **ia01074000**

Author: Arnoldus de Villa Nova
Title proper: **Breviarium** practicae medicinae
Imprint: Venice : Otinus de Luna, Papiensis, 21 Oct. 1497

[more...](#)

Copies

Milano, Biblioteca Trivulziana [Milano Triv] (IT)

Shelfmark: Triv, Inc. B 135/1
Copy Id: 02008605

[more...](#)

Annotations

There are no annotations to this record.
[→ Add an annotation](#)

Patterns of Historic Shelfmarks

Id	Sample	Pattern	Remark	Used in	Provenance	MEI Record Id
1	MM1	[Capital Roman letter] [capital Roman letter] [Arabic number]		Padova, Seminario		Copy Id. 02000349
			prima del 1912	Padova, Biblioteca Universitaria		Copy Id. 02004473
2	20.2.C.15	[Arabic number]. [Arabic number]. [Capital Roman letter]. [Arabic number]	a matita sul risguardo anteriore	Roma, BNC		Copy Id. 02000597
3	Sal. 1a Est. 10o Cax. 4o	[Sala] [Arabic number] [Estante] [Arabic number] [Caxon] [Arabic number]		Madrid, Real Biblioteca		Copy Id. 02001269
		[Arabic numeral] [Capital letter][Small		Padova, Bibl.		Copy Id.

Searching

Editing

Search

[News](#) | [Contact](#) | [Index](#) | [Login](#)

Prema zaključku

smjerovi daljnjih istraživanja

- Istraživanje:
 - Potreba korisnika
 - kriteriji digitalizacije, način digitalizacije, metapodaci uz digitalizirane sadržaje
 - Iskoristiti mogućnosti postojećih baza podataka za **kvantitativna** istraživanja u humanistici
 - **Terminološki** problemi – usklađivanje terminologije između baštinskih ustanova (npr. one iz područja bibliografije, kodikologije, paleografije i tipografije)
 - **Metapodaci** u postojećim zapisima – usklađivanje **detaljnosti** opisa stare i rijetke građe, dogovor oko **elemenata opisa** nužnih za daljnja istraživanja koja se provode nad starom i rijetkom građom
 - Suradnja baštinskih ustanova međusobno i sa centrima za digitalnu humanistiku – pružanje suradničke platforme za istraživače iz različitih područja čiji je predmet zanimanja neka zbirka ili jedinica građe iz jedne ili više baštinskih ustanova

Preporuke

- Pažljivo planiranje projekata digitalizacije (revidirati kriterije digitalizacije)
- Pretpostaviti potrebe korisnika, osobito iz područja digitalne humanistike (*big data*, vizualizacija podataka, mapiranje, društveno označivanje, *crowdsourcing*, i sl.)
- Pristup „sakrivenim” zbirkama, virtualno ujedinjavanje (među institucijama)
- Uvijek digitalizirati cjelinu, a ne samo dijelove – prikazati strukturu objekta i kontekst originala, povezati s kataložnim zapisom
- Opremiti metapodacima
- Omogućiti besplatan pristup i preuzimanje digitalnog surogata i metapodataka
- Prikazati digitalne zbirke preko portala i servisa
- Vrednovati i dokumentirati rezultate projekta